

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

In nefandam licentiam quoru[n]dam clericoru[m] non agnoscentium
peccatum suum cap. xx

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

DE MALE PROFITEN, RELIGIO,

Quis nam adeo cæcus est, ut non uideat quomodo pro ueteri pietate, ac sanctimonia orthodoxæ religionis christianæ, omne iam impietatis genus successerit? Retrorsum sanè cesit probitas, atque in incertum cancri in morem uerso retro capite obambulat. Obscuratum est aurum, et in scoriam conuersum est argentum. Quæ uero pro his tantis malis sit ultio secutura: equidem uereor omninari: proinde faciam Timanthis egregii illius philosophi exemplo, qui quod satis exprimere penniculo non ualebat, aliquo tunc colorum uelamine contegebat: ita ego quæ nec commode, nec decenter explicare oratione possum silentii uelamento cooperiam: ut qui legant, et ipsi ariolentur quid hic esset dicendum. Non est sanè dubium, hæc sic diutius persistere non posse. Faxit Deus ut falso uaticiner: et hæc omina meliores habeant exitus, quàm speramus. Sed (ut arbitror) tanta est grauitas peccatorum, ut iuxta Ieremiæ uaticinium non possit hoc dominus ultra portare.

Iere. 44

In nefandam licentiam quorundam clericorum non agnoscentium peccatum suum. Cap. XX.

Hoc sanè in loco inuita & dolens nostra uersatur oratio, ut inde tamen expedire sese nescit, arctissimis charitatis nexibus alligata. Vereri equidem incipio, ne is sermo duriusculus cuiquam esse uideatur, quàm uel modestia uel mediocritas nostra patiatur. Hæc enim ignoro quantopere admonitio ueritatis ostendere soleat aures multorum iam desuetas assentatorum uitio audire uerum, et salutare uoces bene admonentium consultorum. Nam si quando antea, in hac præfati ætate apparet uerissimum esse illud celebre comiti poetæ dictum. Obsequium amicos, ueritas odium parit. Amara profecto est ueritas, et quisquis sibi conscius est,

est in se ipsum dictum putat, quodcumq; de similibus dicitur. Moderandum itaq; nobis est, ac linguæ, calamoq; si sapiamus parcendum. Sunt, n. quidam adeo suis uitiis indulgentes, ut etiam putent sibi licitum esse peccare & propterea indigne ferat a quoquam, uel leuiter tangi uel prope conspici etiam si maxima indigeant curatio. Quin etiam tantum absint quidam à pudore flagitiorum, ut flagitiis etiam gloriantur suis: tanta est uis, & de prauatio male consuetudinis. Hi nanq; quum tueri aliter honestius sese non possint, uana quædam patrocinia suis sceleribus machinantur, et quum turpissime uiuant, uiuere honeste contendunt, peruersæq; uirtutum nomina suis uitiis inscribunt eisq; pro uirtutibus fauēt. Quam re quis neget manifestissimam esse hominis phrenesim? Si aut enim phanatici aut qui phrenesim patiuntur, & si multa agant, ac dicant turpiter, nolunt tamen à quoquam reprehendi: quoniam nec pudoris, nec timoris quicquam sentiunt: immo sibi & honestiores, & prudentiores sanis uidentur: ita profecto & his solet euenire ex longa consuetudine peccandi: qui quum multa nefaria committant tamen apud semetipsos honestissimi sunt, & propterea reicientes omnem castigationem, nullo metu iudiciorum, nullo pudore infamiae desinunt agere impudenter. Ah quanto melius esset his, si quicquam saperent, ut colligerent sese aliquando & ut à uita clericorum, ita pariter & a sacerdotiis abstinerent: atq; si fœminarum consortio delectantur, oblectarent sese interim uxore, dum licet: nam quandiu quis in minoribus ordinibus est constitutus, mutare propositum licet ac relicto præbendarum censu, licet uti coniugio si uelit. Quam ob rem non est quod quisquam istorum abutatur fœminis interdictis, quibus fas sit eis si continere nolint, ducere uxorem, & matris monio licite copulari. Quid queso clericis, qui redditibus sacris aluntur, cum scorcis, cum fidibus, cum cytharis? Quid scenicæ artes? quid choreæ? quid spectacula?

DE MALE PROFITEN. RELIGIO.

quid lacinata, vel intercisæ caligæ: quid prolissa barba et
compta: quid immodicus totius corporis cultus: ut plerumque
solicitude maior sit de corporis ornatu, quam de
sua, aut de commissi sibi pupilli salute: malentibus se
comptos uideri, quam honestos: atque pexatos pulchre,
quam egregie probos. Sunt & qui initiari sacris contem-
nunt, ac dedignantur ferre tonsuram in uertice, quasi apud
eos tantummodo decorum sit sacerdotiis, & sacris pro-
uentibus abundare, initiari uero, aut rem diuinam facere
sordidum: ut merito prouerbiale illud carmen huic no-
stræ ætati conueniat. Plures thirfigeros paucos est cen-
nere bacchos. Si quidem qui ueram religionem, et chri-
stianam pietatem pure, ac sincere teneant pauci sunt:
qui autem umbram, & imaginem, utique plurimi. Sed quid
sceleratius esse potest quam sacrum illud stipendium in
ministeria sancta dicatum, inique sine ullo officii opere
furari, atque in profanos usus conuertere? Habere enim
quæstui religionem, & aucupari sub titulo pietatis di-
uitias, non modo turpe est, ac sceleratum, sed sacrile-
gum, et impium.

Contra eos qui facultatibus ecclesiasticis abutuntur,
cum adhortatione ad respiscendum, & de tre-
mendo iudicii die. Cap. XXI.

Proh dolor discrutior animi, & rursus uel inuitus
præ dolore in uerba plena reprehensionis proripere
cogor: æqui boni quæso facite quicquid dicitur
xero: nec offendat uos ueritas dictorum, si quid, quod uobis
minus fortasse placeat, audieritis. Te hic alloquor im-
pudens, quisquis es, (nam bonos ubique & semper excipimus)
te inquam alloquor, & appello: qui sacris sacerdotum
spoliis ditatus, & auctus nihil minus facis, aut curas
quam sacra, quam pietatem, quam pauperes, quibus
ex officio tuo, licet negligas, es tamen datus, tutor patro-